

Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice

SCHEMĂ SPECIFICĂ - Ajutor de minimis & ajutor de stat regional

CUPRINS ACT ADMINISTRATIV

Capitolul I. Dispoziții comune	2
Capitolul II. Baza legală	2
Capitolul III. Definiții	4
Capitolul IV. Obiectivul schemei	10
Capitolul V. Domeniul de aplicare	10
Capitolul VI. Modalitatea de acordare a ajutorului	11
Capitolul VII. Condiții de eligibilitate pentru activități	15
Capitolul VIII. Condiții de eligibilitate pentru beneficiari	16
Capitolul IX. Condiții de eligibilitate pentru proiecte	18
Capitolul X. Cheltuieli eligibile - ajutor de stat regional	19
Capitolul XI. Cheltuieli eligibile - ajutor <i>de minimis</i>	22
Capitolul XII. Cheltuieli eligibile - TVA	24
Capitolul XIII. Atribuții Autoritate de Management	24
Capitolul XIV. Drepturi și obligații beneficiari, inclusiv motive de restituire a ajutorului	25
Capitolul XV. Durata și bugetul schemei	27
Capitolul XVI. Efectul stimulat	29
Capitolul XVII. Efecte și beneficii	29
Capitolul XVIII. Reguli privind transparența, monitorizarea ajutorului și durabilitatea	29
Capitolul XIX. Recuperarea ajutorului regional și/sau <i>de minimis</i>	31

Capitolul I. Dispoziții comune

Art. 1 (1) Prezenta procedură instituie o schemă specifică de ajutor de stat și *de minimis*, denumită **“Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice”** aferentă Programului Regional Nord-Vest 2021-2027, Obiectivul de politică 5 *“ O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale”*, Prioritatea 7 *“O regiune atractivă”*, Obiectiv Specific e (i) *“Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane”* și Obiectiv specific e (ii) *“Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane”*, Acțiunea b) **”Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice”**.

(2) Schema de ajutor implică două componente, a căror complementaritate asigură atingerea obiectivului acțiunii după cum urmează:

- a) **ajutor de stat regional pentru investiții**, cu respectarea prevederilor art. 14 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat, cu modificările și completările ulterioare, denumit în continuare „ajutor regional” și care asigură atingerea obiectivului acțiunii;
- b) **ajutor de minimis**, cu respectarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 2831/2023 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*, denumită în continuare „ajutor de minimis”.

(3) Prezenta schemă se aplică pe teritoriul României, în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, și nu intră sub incidența obligației de notificare către Comisia Europeană în conformitate cu prevederile art. 3 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 și ale art. 3 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 2831/2023.

(4) Ajutoarele se acordă numai în condițiile și cu respectarea criteriilor prevăzute în prezenta schemă de ajutor, în limita bugetului disponibil.

Capitolul II. Baza legală

Art. 2 Prezenta schemă este elaborată în conformitate cu:

- a) Programul Regional Nord-Vest 2021-2027;
- b) Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 11.10.2022 (C(2022) 7386 final) de aprobare a programului “Nord-Vest” pentru sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” pentru regiunea Nord-Vest din România (CCI 2021RO16RFPR008);
- c) Regulamentul (UE) nr. 2831/2023 din 13 decembrie 2023 pentru aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis;

- d) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, denumit în continuare Regulamentul (UE) nr. 2021/1060;
- e) Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune, denumit în continuare Regulamentul (UE) nr. 2021/1058;
- f) Ordonanța de Urgență nr. 66 din 29 iunie 2011 (OUG nr. 66/2011) privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- g) Ordonanța de Urgență nr. 77 din 3 decembrie 2014 (OUG nr. 77/2014) privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996¹, cu modificările și completările ulterioare;
- h) Hotărârea nr. 311/2022 privind intensitatea maximă a ajutorului de stat regional în perioada 2022-2027 pentru investiții inițiale, cu completările ulterioare;
- i) Ordonanța de Urgență nr. 133 din 17 decembrie 2021 (OUG nr.133/2021) privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă², cu modificările și completările ulterioare;
- j) Ordonanță de urgență nr. 122 din 29 iulie 2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România;
- k) Hotărâre nr. 873 din 6 iulie 2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă;
- l) Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare;
- m) Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat³, cu modificările și completările ulterioare, denumit în continuare Regulamentul (UE) nr. 651/2014;

¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 893 din 09 decembrie 2014.

² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1207 din 20 decembrie 2021

³ Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 187 din 26 iunie 2014.

- n) Hotărârea nr. 907 din 29 noiembrie 2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice;
- o) Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ;
- p) Ordonanță de Urgență nr. 57 din 20 iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- q) Ordonanță de urgență nr. 23 din 12 aprilie 2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027;
- r) Ordonanța de urgență nr. 171 din 8 decembrie 2022 pentru accelerarea implementării proiectelor de infrastructură finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative;
- s) Ordonanța de urgență nr. 46 din 21 mai 2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale.
- t) Ordonanța de urgență nr. 108 din 29 noiembrie 2023 pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și a altor acte normative;
- u) Hotărârea Guvernului nr. 1116 din 16.11.2023 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice.

Capitolul III. Definiții

Art. 3 În sensul prezentei scheme, următorii termeni se folosesc cu următoarele înțelesuri:

- a) **furnizor și administrator al ajutorului de stat regional și de minimis** este Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, denumită în continuare ADR Nord-Vest, prin intermediul Autorității de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, denumită în continuare AM PR NV;
- b) **regiunea de dezvoltare Nord-Vest** cuprinde județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu Mare și Maramureș, astfel cum au fost acestea grupate în cadrul Anexei la Legea nr. 315 din 28 iunie 2004 privind dezvoltarea regională în România⁴. Regiunea este o entitate teritorială specifică, fără statut administrativ și fără personalitate juridică, ce corespunde diviziunilor de nivel NUTS 2 în Nomenclatorul unităților statistice teritoriale ale Uniunii Europene;
- c) **beneficiar al ajutorului de minimis și al ajutorului de stat regional** sau exclusiv al ajutorului de stat regional poate fi orice unitate administrativ-teritorială din mediu urban/rural, inclusiv UAT Județ, definită conform OUG nr. 57/2019. Proiectele pot fi depuse individual sau în parteneriat între unitățile administrativ-teritoriale eligibile anterior menționate. În aplicarea prezentei scheme, beneficiarii sunt considerați întreprinderi mari.

⁴ Publicată în Monitorul Oficial. nr. 577 din 29 iunie 2004.

- d) **contract de finanțare** - este actul juridic supus regulilor de drept public semnat între AM PR NV, pe de-o parte și beneficiarul ajutorului de minimis și/sau al ajutorului de stat, pe de altă parte, prin care se stabilesc drepturile și obligațiile corelative ale părților în vederea implementării măsurilor finanțate prin prezenta schemă de ajutor de stat regional și de minimis. În cadrul contractelor de finanțare este obligatoriu a se stipula tipul de ajutor și valoarea ajutorului acordat, modalitățile de recuperare, inclusiv pentru fiecare membru al parteneriatului (lider de parteneriat/partener), dacă este cazul;
- e) **ghidul solicitantului** – documentul asimilat celui prevăzut la art. 73 alin. (3) din Regulamentul (UE) 2021/1060, emis de autoritatea de management care stabilește condițiile acordării sprijinului financiar în cadrul unui apel de proiecte
- f) **cererea de finanțare** document standardizat, disponibil în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+, prin care este solicitat sprijin financiar în cadrul oricăruia dintre programele cofinanțate din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus și Fondul pentru o tranziție justă în perioada de programare 2021-2027, în condițiile aplicabile apelului de proiecte în care se solicită finanțare, pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor de realizare ale unui proiect și este însoțit de anexe și documentele specificate în Ghidul solicitantului aplicabil fiecărui apel de proiecte; în cadrul cererii de finanțare este prezentat detaliat proiectul, este argumentată necesitatea lui, sunt prezentate avantajele sale, planul de activități, planul de achiziții, bugetul proiectului, indicatorii de realizare și de rezultat, precum și orice alte elemente necesare, prevăzute în Ghidul solicitantului și care sunt cuprinse în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+. În cadrul cererilor de finanțare (inclusiv în cazul parteneriatelor) este obligatoriu a se stipula tipul și valoarea ajutorului solicitat a fi acordat beneficiarului, respectiv fiecărui membru al parteneriatului (lider de parteneriat/partener)
- g) **MySMIS2021/SMIS2021+** reprezintă sistemul informatic unitar dezvoltat pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile aferente perioadei financiare 2021-2027, gestionat de MIPE, prin care potențialii beneficiari vor putea solicita finanțare europeană pentru perioada de programare 2021-2027;
- h) **activitate economică** reprezintă orice activitate care constă în furnizarea de bunuri, servicii și lucrări pe o piață;
- i) **perioada de durabilitate** reprezintă intervalul de timp în care beneficiarul trebuie să mențină investiția. Perioada de durabilitate este de 5 ani de la finalizarea investiției;
- j) **finalizarea investiției** înseamnă momentul în care autoritățile naționale consideră că investiția a fost finalizată sau, în absența acesteia, 3 ani de la începerea lucrărilor;
- k) **investiția inițială** reprezintă o investiție în active corporale și necorporale legată de crearea unei unități noi, extinderea capacității unei unități existente, diversificarea producției unei unități prin produse/servicii care nu au fost fabricate/prestate anterior în unitate. În cazul prezentei scheme, se aplică prevederile ajutoarelor acordate pentru diversificarea unei unități existente, conform art. 14 alin. (7) din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 – în cazul acestora, costurile eligibile trebuie să depășească cu cel puțin 200% valoarea contabilă a

activelor reutilizate, astfel cum au fost înregistrate în exercițiul financiar ce precede începerea lucrărilor. O investiție de înlocuire nu constituie o investiție inițială;

l) **investiție inițială care creează o nouă activitate economică** înseamnă:

(a) o investiție în active corporale și necorporale legată de una dintre următoarele activități sau de ambele:

- înființarea unei noi unități;
- diversificarea activității unei unități, cu condiția ca noua activitate să nu fie identică sau similară cu activitatea desfășurată anterior în unitatea respectivă; sau

(b) achiziționarea de active aparținând unei unități care a fost închisă sau care ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată, cu condiția ca noua activitate ce urmează a fi desfășurată utilizând activele dobândite să nu fie identică sau similară cu activitatea desfășurată în unitatea respectivă înainte de achiziție.

Simpla achiziționare a acțiunilor unei întreprinderi nu reprezintă o investiție inițială care creează o nouă activitate economică;

m) **Programul Regional Nord-Vest 2021-2027** reprezintă un document strategic de programare elaborat de ADR Nord-Vest și aprobat de Comisia Europeană prin decizia nr. C(2022) 7386 program identificat prin cod CCI: 2021RO16RFPR008, care își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, pentru asigurarea unei dezvoltări sustenabile a regiunii;

n) **agrement turistic** - serviciu turistic constând într-o diversitate de activități, mijloace, echipamente, evenimente, destinate recreării turiștilor;

o) **active corporale** înseamnă active precum terenuri, clădiri și instalații, utilaje și echipamente;

p) **active necorporale** înseamnă active care nu au o concretizare fizică sau financiară precum brevete, licențe, know-how sau alte drepturi de proprietate intelectuală;

q) **demararea lucrărilor** înseamnă fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament cu caracter juridic obligatoriu de comandă pentru echipamente sau oricare alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, în funcție de care are loc primul. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, cum ar fi obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor;

r) **proiectele cu lucrări** reprezintă acele tipuri de investiții care implică lucrări de construcții care necesită sau nu autorizație de construire eliberată de autoritățile competente.

s) **proiectele fără lucrări** reprezintă investiții care includ doar dotări și/sau servicii fără lucrări de construcții care necesită sau nu autorizație de construire eliberată de autoritățile competente.

t) **imobilul** este definit conform Legii nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității imobiliare, prin care se înțelege terenul, cu sau fără construcții, de pe teritoriul unei unități administrativ-

teritoriale, aparținând unuia sau mai multor proprietari, care se identifică printr-un număr cadastral unic;

- u) **strategie de dezvoltare urbană durabilă și integrată** înseamnă o strategie propusă oficial și certificată de o autoritate locală sau de o agenție din sectorul public, stabilită pentru o anumită zonă geografică urbană și pentru o anumită perioadă, care prevede acțiuni integrate pentru a aborda provocările economice, de mediu, climatice, demografice și sociale care afectează zonele urbane;
- v) **resursa turistică** este o componentă a mediului natural și antropic, care prin calitățile și specificul ei este recunoscută, înscrisă și valorificată prin turism, în măsura în care nu este supusă unui regim de protecție integrală, în condițiile legii. Resursele turistice sunt:
- i. resursă turistică naturală: elemente geologice, geo-morfologice, speologice, de climă, de floră și de faună, peisaje, zăcăminte de substanțe minerale și alți factori;
 - ii. resursă antropică: baraje, lacuri etc.
- w) **activități turistice**⁵ înseamnă următoarele activități în conformitate cu NACE Rev. 2:
- i. NACE 55: Cazare;
 - ii. NACE 56: Restaurante;
 - iii. NACE 79: Activitățile agențiilor de turism, tur-operatorilor, servicii de rezervare și activități asociate;
 - iv. NACE 90: Activități creative, artistice și de spectacol;
 - v. NACE 91: Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale;
 - vi. NACE 93: Activități sportive și recreative;
- x) **întreprindere unică** - înseamnă toate întreprinderile între care există cel puțin una dintre relațiile următoare:
- o întreprindere deține majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociațiilor unei alte întreprinderi;
 - o întreprindere are dreptul de a numi sau revoca majoritatea membrilor organelor de administrare, de conducere sau de supraveghere ale unei alte întreprinderi;
 - o întreprindere are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra altei întreprinderi în temeiul unui contract încheiat cu întreprinderea în cauză sau în temeiul unei prevederi din actul constitutiv sau din statutul acesteia;
 - o întreprindere care este acționar sau asociat al unei alte întreprinderi și controlează singură, în baza unui acord cu alți acționari sau asociați ai acelei întreprinderi, majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociațiilor întreprinderii respective;

Întreprinderile care întrețin, prin intermediul uneia sau a mai multor întreprinderi, oricare din relațiile la care se face referire mai sus sunt considerate la rândul lor întreprinderi unice.

- y) **întreprindere autonomă** este orice întreprindere care nu este clasificată ca întreprindere parteneră în sensul alineatului (2) sau ca întreprindere asociată în sensul alineatului (3) de la art. 3 din Anexa I a Regulamentului (UE) nr. 651/2014;
- z) **întreprindere în dificultate** este o întreprindere care se află în cel puțin una din situațiile următoare:
- Atunci când întreprinderea face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute în dreptul intern pentru ca o procedură colectivă de insolvență să fie deschisă la cererea creditorilor săi.
 - Atunci când întreprinderea a primit ajutor pentru salvare și nu a rambursat încă împrumutul sau nu a încetat garanția sau a primit ajutoare pentru restructurare și face încă obiectul unui plan de restructurare.
 - În cazul unei întreprinderi care nu este un IMM, atunci când, în ultimii doi ani:
 1. raportul datoriei/capitaluri proprii al întreprinderii este mai mare de 7,5; și
 2. capacitatea de acoperire a dobânzilor calculată pe baza EBITDA se situează sub valoarea 1,0.
- aa) **întreprindere** reprezintă orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic, de modul de finanțare sau de existența unui scop lucrativ;
- bb) **relocare** înseamnă transferul unei activități identice sau similare sau a unei părți a acesteia de la o unitate a uneia dintre părțile contractante la Acordul privind SEE (unitatea inițială) către unitatea unei alte părți contractante la Acordul privind SEE unde are loc investiția care beneficiază de ajutor (unitatea care beneficiază de ajutor). Există un transfer în cazul în care produsul sau serviciul de la unitatea inițială și de la unitatea care beneficiază de ajutor au cel puțin parțial aceleași scopuri, îndeplinesc cerințele sau necesitățile aceluiași tip de clienți și se pierd locuri de muncă în activități identice sau similare la una din unitățile inițiale ale beneficiarului din SEE;
- cc) **activitate identică sau similară** înseamnă o activitate din aceeași clasă (cod numeric din patru cifre) din Nomenclatorul statistic al activităților economice NACE a doua revizuire (NACE Rev. 2). Orice investiție inițială care vizează aceeași activitate sau o activitate similară demarată de același beneficiar (la nivel de grup) într-un interval de 3 ani de la data de începere a lucrărilor la o altă investiție care beneficiază de ajutor în aceeași regiune de nivel 3 din Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică este considerată ca făcând parte dintr-un proiect unic de investiții;
- dd) **intensitatea ajutorului** înseamnă valoarea brută a ajutorului exprimată ca procent din costurile eligibile, înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe. Costurile eligibile se susțin prin documente justificative clare, specifice și contemporane cu faptele;
- ee) **data acordării ajutorului** - data la care dreptul legal de a primi ajutorul este conferit beneficiarului în conformitate cu regimul juridic național aplicabil, indiferent de data la care ajutorul se plătește întreprinderii respective (coincide cu data semnării contractului de finanțare);
- ff) **data plății ajutorului** - data la care beneficiarul intră efectiv în posesia ajutorului;

- gg) **valoarea ajustată a ajutoarelor** înseamnă valoarea maximă permisă a ajutoarelor pentru un proiect mare de investiții, calculată conform formulei:
valoarea maximă a ajutoarelor = $R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$,
unde: R este intensitatea maximă a ajutoarelor aplicabilă în zona în cauză prevăzută într-o hartă regională aprobată care este în vigoare la data acordării ajutorului, cu excepția intensității majorate a ajutoarelor pentru IMM-uri, A reprezintă partea din costurile eligibile în valoare de 55 de milioane Euro, B este partea din costurile eligibile cuprinsă între 55 de milioane Euro și 110 de milioane Euro, iar C este partea din costurile eligibile de peste 110 de milioane Euro;
- hh) **proiect mare de investiții** înseamnă o investiție inițială cu costuri eligibile care depășesc 50 de milioane Euro, calculată la tarifele și cursul de schimb de la data acordării ajutorului;
- ii) **acordul de parteneriat** reprezintă un document încheiat între membrii parteneriatului, necesar în scopul reglementării de principiu a aspectelor legale, financiare și de orice altă natură inclusiv aspecte care privesc ajutoarele de stat și *de minimis* care pot interveni în implementarea în parteneriat a proiectului. Acordul de parteneriat este supus legislației din România și se încheie până cel târziu la depunerea cererii de finanțare și este parte integrantă din aceasta. În sensul prezentei scheme, obiectivul acordului de parteneriat este realizarea unui proiect de investiții ce va fi finanțat prin ajutor de stat acordat în baza prezentei scheme. În conformitate cu prevederile art. 2, lit. q) din OUG 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă, **liderul de parteneriat** reprezintă un organism public care inițiază un proiect, solicită finanțare pentru acesta în scopul implementării în asociere cu alte entități și semnează contractul de finanțare.
- jj) **bungalow** este o structură de primire turistică de capacitate redusă, realizată de regulă din lemn sau din alte materiale similare.
- kk) **contribuția proprie a beneficiarului la valoarea eligibilă** a proiectului reprezintă diferența dintre totalul cheltuielilor eligibile ale proiectului și valoarea maximă a ajutorului acordat;
- ll) **prelucrarea produselor agricole**⁶ – presupune orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol care are drept rezultat un produs care este tot un produs agricol, cu excepția activităților desfășurate în exploatarea agricole, necesare în vederea pregătirii unui produs de origine animală sau vegetală pentru prima vânzare;
- mm) **comercializare de produse agricole**⁷ - înseamnă deținerea sau expunerea unui produs agricol în vederea vânzării, a punerii în vânzare, a livrării sau a oricărei alte forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzătorii sau prelucrătorii și a oricărei alte activități de pregătire a produsului în vederea primei vânzări; o vânzare efectuată de către un producător primar către consumatori finali

⁶ Cf. art. 2 alin. (1) lit. c) din Regulamentul (UE) nr. 2831/2023 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*.

⁷ Cf. art. 2 alin. (1) lit. d) din Regulamentul (UE) nr. 2831/2023 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*.

este considerată comercializare de produse agricole în cazul în care se desfășoară în spații separate, rezervate acestui scop.

- nn) **produse pescărești și de acvacultură** - produsele definite la articolul 5 literele (a) și (b) din Regulamentul (UE) nr. 1379/2013;
- oo) **producția primară de produse pescărești și de acvacultură** - toate operațiunile legate de pescuitul, creșterea sau cultivarea organismelor acvatice, precum și activitățile desfășurate în ferme sau la bord necesare pentru pregătirea unui animal sau a unei plante pentru prima vânzare, inclusiv tranșarea, filetarea sau congelarea, și prima vânzare către revânzători sau prelucrători;
- pp) **prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură** - operațiunile, inclusiv manipularea, tratarea și transformarea, efectuate după momentul debarcării – sau al recoltării, în cazul acvaculturii – care au ca rezultat un produs prelucrat, precum și distribuția acestuia;
- qq) **ajutor de minimis** – ajutor limitat conform normelor Uniunii Europene la un nivel care nu distorsionează concurența și/sau comerțul cu statele membre.

Capitolul IV. Obiectivul schemei

Art. 4 Obiectivul prezentei schemei îl reprezintă îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, prin acordarea de fonduri nerambursabile pentru realizarea de investiții. În acest sens se au în vedere UAT-urile interesate de investiții privind îmbunătățirea infrastructurii de turism, din mediul urban/rural, în scopul valorificării resurselor turistice și creșterii accesibilității obiectivelor turistice.

Capitolul V. Domeniul de aplicare

Art. 5

(1) Prezenta schemă se aplică unităților administrativ-teritoriale, așa cum sunt definite conform OUG nr. 57/2019, raportat la obiectivul prezentei scheme:

- i. unităților administrativ-teritoriale din mediul urban (Municipiu reședință de județ, Municipiu, Oraș);
- ii. unităților administrativ-teritoriale din mediul rural (Comună);
- iii. unităților administrativ-teritoriale Județ.

(2) În sensul alin. 1 se pot avea în vedere parteneriate între UAT-urile menționate mai sus. În cazul unui parteneriat, se încheie un acord de parteneriat prin care sunt reglementate aspectele financiare, legale, operaționale și de orice altă natură, inclusiv cele ce implică aspecte privind ajutorul de stat, care pot interveni în implementarea în parteneriat a proiectului.

(3) În contractele de finanțare vor fi indicate în mod expres entitatea solicitantă, beneficiarii ajutorului, precum și cuantumul și tipul ajutorului acordat fiecărui beneficiar, cu indicarea Regulamentului european aplicabil.

- (4) În cadrul prezentei scheme, nu se acordă ajutor de stat regional și *de minimis* pentru:
- a) achiziția de vehicule de transport rutier de mărfuri și de persoane;
 - b) sectorul siderurgic, sectorul lignitului, sectorul cărbunelui, și sectorul broadband (comunicații în bandă largă);
 - c) sectorul transporturilor și pentru infrastructurile conexe, precum și pentru sectorul producerii, stocării, transportului și distribuției de energie și pentru infrastructurile energetice;
 - d) întreprinderile care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse pescărești și de acvacultură;
 - e) întreprinderile care desfășoară activități de prelucrare și comercializare a produselor pescărești și de acvacultură, în cazul în care cuantumul ajutoarelor este stabilit pe baza prețului sau a cantității de produse achiziționate sau introduse pe piață;
 - f) întreprinderile care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole;
 - g) întreprinderile care desfășoară activități de prelucrare și comercializare a produselor agricole, în unul din următoarele cazuri:
 - (i) atunci când valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității de produse de acest tip achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective;
 - (ii) atunci când ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari;
 - h) activități legate de export către țări terțe sau către alte state membre, respectiv ajutoarelor direct legate de cantitățile exportate, ajutoarelor destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export;
 - i) ajutoare condiționate de utilizarea preferențială a bunurilor și serviciilor naționale față de bunurile și serviciile importate.
- (5) Un solicitant care își desfășoară activitatea atât în sectoare/domenii eligibile, cât și în sectoare/domenii neeligibile, așa cum sunt menționate la alin. (3) și (4), poate beneficia de finanțare pentru domeniile de activitate eligibile, cu condiția prezentării documentelor contabile care atestă separarea acestor activități sau distincția între conturi, ca urmare a semnării contractului de finanțare, astfel încât activitățile desfășurate în sectoarele excluse nu beneficiază de ajutoarele acordate în baza prezentei scheme.

Capitolul VI. Modalitatea de acordare a ajutorului

Art. 6 (1) Măsurile de sprijin acordate în cadrul prezentei scheme constau în acordare de finanțare nerambursabilă din fonduri europene și naționale, sub forma unui ajutor *de minimis* și ajutor de stat regional sau ajutor de stat regional.

(2) Plafonul maxim al finanțării nerambursabile constituit din ajutor de minimis și ajutor de stat regional este de 2.000.000,00 Euro, indiferent de localizarea în mediul rural/urban, echivalent în

lei la cursul de schimb InforEuro, valabil la data publicării ghidului solicitantului, cu respectarea pragurilor maxime ale ajutorului regional stabilite de Regulamentul (UE) nr. 651/2014.

(3) Valoarea finanțării nerambursabile ce poate fi acordată pentru un proiect, sub formă de ajutor de stat regional, este diferența între plafonul maxim al finanțării nerambursabile solicitate pentru un proiect și valoarea ajutorului *de minimis* acordat pentru proiect, dacă este cazul, echivalent în lei la cursul de schimb InforEuro, valabil la data publicării ghidului solicitantului. De asemenea, plafonul minim al finanțării nerambursabile constituit din ajutor *de minimis* și ajutor de stat regional, indiferent de localizarea în mediul rural/urban, este de 250.000,00 euro, echivalent în lei la cursul de schimb InforEuro, valabil la data publicării ghidului solicitantului cu respectarea pragurilor maxime ale ajutorului regional stabilite de Regulamentul (UE) nr. 651/2014.

(4) Cofinanțarea din contribuție proprie aferentă ajutorului regional trebuie asigurată de beneficiarul proiectului și acoperă valoarea eligibilă a cheltuielilor finanțabile prin ajutor de stat regional, în funcție de intensitatea maximă aplicabilă. Aceasta va fi de cel puțin 50% din costurile eligibile aferente ajutorului de stat regional, asigurată de beneficiar fie prin resurse proprii, fie prin finanțare externă, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public.

(5) Valoarea finanțării nerambursabile ce poate fi acordată pentru un proiect sub formă de ajutor *de minimis* este de maxim 200.000 euro, indiferent de localizarea investiției, fără a fi necesară cofinanțarea, echivalent în lei la cursul de schimb InforEuro, valabil la data acordării ajutorului *de minimis*, per întreprindere unică, cu respectarea regulilor de cumul prevăzute la art. 8.

Art. 7 (1) Ajutorul de stat regional se acordă în limita intensităților maxime stabilite pentru perioada 2022-2027 pentru investiții în active corporale și necorporale legate de realizarea unei investiții inițiale conform prevederilor legale în vigoare.

(2) Activele achiziționate conform alin. (1) trebuie să fie noi.

(3) În cazul ajutoarelor acordate pentru diversificarea unei unități existente, costurile eligibile trebuie să depășească cu cel puțin 200% valoarea contabilă a activelor reutilizate, astfel cum au fost înregistrate în exercițiul financiar ce precede începerea lucrărilor.

(4) Finanțarea nerambursabilă maximă (intensitatea ajutorului de stat regional), calculată ca procent din valoarea cheltuielilor eligibile finanțabile prin ajutor de stat regional aferente proiectului este conform tabelului de mai jos:

Județul	Procent finanțare nerambursabilă maximă
Bihor, Cluj	40%
Bistrița-Năsăud, Maramureș, Satu Mare, Sălaj ⁸	50%

⁸ În cazul județelor Bistrița-Năsăud, Maramureș, Sălaj și Satu Mare, intensitățile maxime ale ajutoarelor de stat au fost majorate cu 10 puncte procentuale ca urmare a pierderii populației de peste 10% în perioada 2009-2018, conform Hărții ajutoarelor regionale pentru perioada 2022-2027, aprobată prin HG nr. 311/2022.

(5) Orice investiție inițială legată de aceeași activitate sau de una similară, demarată de același beneficiar (la nivel de grup) într-un interval de 3 ani de la data de începere a lucrărilor la o altă investiție care beneficiază de ajutor în aceeași regiune de nivel 3 din Nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică este considerată ca făcând parte dintr-un proiect unic de investiții. În cazul în care un astfel de proiect unic de investiții este un proiect mare de investiții, valoarea totală a ajutoarelor pentru proiectul unic de investiții nu depășește valoarea ajutorului ajustat pentru proiecte mari de investiții.

(6) În cazul în care proiectul conține atât investiții finanțabile prin ajutor de stat regional, cât și investiții finanțabile prin ajutor *de minimis*, procentele aferente intensității maxime admise se aplică numai la valoarea cheltuielilor eligibile finanțabile prin ajutor de stat regional.

(7) Ajutorul de stat regional se consideră acordat la data semnării contractului de finanțare, indiferent de data la care ajutorul de stat regional se plătește unității administrativ-teritoriale beneficiare.

(8) Ajutoarele de stat regionale acordate în condițiile prezentei scheme pot fi cumulate cu orice alte ajutoare de stat sau de *de minimis* atât timp cât măsurile respective vizează costuri eligibile identificabile diferite sau cu orice alt ajutor de stat sau de *de minimis*, în legătură cu aceleași costuri eligibile, care se suprapun parțial sau integral, numai în cazul în care cumulul respectiv nu are drept rezultat depășirea celui mai ridicat nivel de intensitate a ajutorului sau a celui mai ridicat quantum al ajutorului aplicabil ajutorului respectiv în temeiul Regulamentului (UE) nr. 651/2014.

(9) Pentru respectarea regulilor de cumul, solicitantul ajutorului de stat va prezenta o declarație pe propria răspundere, al cărui model va fi inclus în Ghidul solicitantului, în care se vor menționa informațiile referitoare la orice alt ajutor *de minimis* sau de stat primit sau solicitat de acesta cu referire la aceleași costuri eligibile ale proiectului pentru care se solicită ajutor de stat în baza prezentei scheme la nivel de întreprindere unică/grup. Pentru orice modificare survenită între momentul semnării declarației și data semnării contractului de finanțare solicitantul ajutorului va notifica AM PR NV în ziua semnării contractului de finanțare, însă anterior momentului semnării contractului.

Art. 8 (1) Ajutorul *de minimis* se acordă sub formă de finanțare nerambursabilă, pentru categoriile de cheltuieli eligibile menționate în cuprinsul prezentei scheme la art. 14. Respectarea plafonului *de minimis* are în vedere o întreprindere unică, așa cum este aceasta definită în cuprinsul prezentului act administrativ.

(2) Valoarea maximă totală a ajutoarelor de *de minimis* de care poate beneficia întreprinderea unică nu trebuie să depășească în nicio perioadă de 3 ani (inclusiv în ultimii 3 ani calendaristici), echivalentul în lei a 300.000 euro calculat la cursul InforEuro în vigoare la data semnării contractului de finanțare. Pentru verificarea respectării plafonului se va avea în vedere și valoarea alocării financiare aferente ajutorului de *de minimis* acordate în conformitate cu prevederile prezentei scheme. Acest plafon se aplică indiferent de forma ajutorului *de minimis* sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul este finanțat din surse naționale sau unionale.

- (3) În cazul în care, prin acordarea unor noi ajutoare *de minimis*, s-ar depăși plafonul maxim menționat la alineatul (2), întreprinderea poate beneficia, dacă solicită acest lucru, de prevederile schemei de ajutor *de minimis* doar pentru acea fracțiune din ajutor care, cumulată cu restul ajutoarelor *de minimis* primite anterior, nu depășește acest plafon⁹.
- (4) În cazul fuziunilor sau al achizițiilor, atunci când se stabilește dacă un nou ajutor *de minimis* acordat întreprinderii rezultate ca urmare a procesului de fuziune/achiziție sau întreprinderii care face achiziția, depășește plafonul relevant, se iau în considerare toate ajutoarele *de minimis* anterioare acordate tuturor întreprinderilor care fuzionează. Ajutoarele *de minimis* acordate legal înainte de fuziune sau achiziție rămân legal acordate.
- (5) În cazul în care o întreprindere se împarte în două sau mai multe întreprinderi separate, ajutoarele *de minimis* acordate înainte de separare se alocă întreprinderii care a beneficiat de acestea, și anume întreprinderii care preia activitățile pentru care au fost utilizate ajutoarele *de minimis*. În cazul în care o astfel de alocare nu este posibilă, ajutoarele *de minimis* se alocă proporțional pe baza valorii contabile a capitalului propriu al noilor întreprinderi la data efectivă a separării.
- (6) Valoarea ajutorului va fi exprimată sub formă de grant în numerar, ca sumă brută, înainte de orice deducere de impozit sau de orice altă taxă.
- (7) Ajutoarele *de minimis* se consideră acordate la data semnării contractului de finanțare, indiferent de data la care ajutoarele *de minimis* se plătesc întreprinderii respective.
- (8) Pentru respectarea regulilor de cumul, solicitantul ajutorului de minimis va prezenta o declarație de eligibilitate, al cărui model va fi aprobat prin Ghidul solicitantului, pe propria răspundere, în care va menționa informațiile referitoare la orice alt ajutor de minimis / de stat primit sau solicitat de acesta și de întreprinderile cu care formează, împreună, o întreprindere unică, în ultimii 3 ani anteriori semnării contractului de finanțare. Pentru orice modificare survenită între momentul semnării declarației și data semnării contractului de finanțare solicitantul ajutorului va notifica AM PR NV în ziua semnării contractului de finanțare, însă înainte de semnarea acestuia.
- (9) Ajutoarele *de minimis* acordate în cadrul prezentei scheme pot fi cumulate cu ajutoarele de minimis acordate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2023/2832 al Comisiei în limita plafonului prevăzut de respectivul regulament.
- (10) Ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2831/2023 pot fi cumulate cu ajutoarele de minimis acordate în conformitate cu Regulamentele (UE) nr. 1408/2013 și (UE) nr. 717/2014 ale Comisiei în limita plafonului relevant prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2831/2023.
- (11) Ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate Regulamentul (UE) 2831/2023 nu se cumulează cu ajutoare de stat acordate pentru aceleași costuri eligibile sau cu ajutoare de stat

⁹ A se vedea Decizia CJUE în cauza C-608/19, pronunțată la 28.10.2020 - „Trimitere preliminară – Ajutoare de stat – Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 – Articolul 3 – Ajutor de minimis – Articolul 6 – Monitorizare – Întreprinderi care depășesc plafonul de minimis din cauza cumulului cu ajutoare obținute anterior – Posibilitatea de a alege între reducerea unui ajutor anterior sau renunțarea la acesta pentru a respecta plafonul de minimis”, accesibilă la adresa web: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=233007&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&ir=&occ=first&part=1&cid=2603115>

acordate pentru aceeași măsură de finanțare de risc dacă o astfel de cumulare ar depăși intensitatea sau valoarea maximă relevantă a ajutorului stabilită pentru condițiile specifice ale fiecărui caz de un regulament sau de o decizie de exceptare pe categorii adoptat(ă) de Comisie. Ajutoarele de minimis care nu se acordă pentru costuri eligibile specifice sau care nu pot fi asociate unor astfel de costuri pot fi cumulate cu alte ajutoare de stat acordate în temeiul unui regulament sau al unei decizii de exceptare pe categorii adoptat(e) de Comisie.

Capitolul VII. Condiții de eligibilitate pentru activități

Art. 9 (1) În cadrul prezentei scheme sunt eligibile pentru acordarea ajutorului de stat regional și *de minimis* activitățile care au ca scop îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice și respectă condițiile de eligibilitate a cheltuielilor prevăzute în prezentul act administrativ, respectiv în ghidul solicitantului.

(2) Tipuri de activități eligibile în cadrul prezentei scheme, **pentru unitățile administrativ-teritoriale din mediul urban și rural**, individual sau în parteneriat sunt următoarele:

- a) sprijinirea unor proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților turistice cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice prin: telegondole, telescaun, via ferata, etc; Activitățile definite prin acțiunea de mai sus fără a se limita la acestea sunt:
 - soluții alternative prin care se realizează accesul la resursa turistică prin construirea/reabilitarea/extinderea/dotarea unor facilități de tipul: via ferata, telegondolă/telescaun, etc.,
 - utilitățile necesare funcționării obiectivului de investiție care se regăsesc/sunt propuse pe amplasamentul acestuia.
- b) amenajări aferente zonelor de relaxare și agrement aflate în proximitatea resurselor turistice. Activitățile definite prin acțiunea de mai sus fără a se limita la acestea sunt:
 - construirea/modernizarea/extinderea zonelor de relaxare și agrement, plajelor, pontoanelor, etc.,
 - construirea/modernizarea/extinderea zonelor de campare inclusiv utilitățile aferente acestora
 - construirea/modernizarea/extinderea zonelor/spațiilor de cazare de tip bungalow inclusiv utilitățile aferente acestora, cu excepția celor de tipul hotelurilor, aparthotelurilor, pensiunilor, etc. Cheltuielile care vizează spațiile de cazare de tip bungalow inclusiv utilitățile aferente acestora sunt eligibile în limita a 30% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente subcap. 1.2, 1.3 și 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din cadrul Devizului general;
 - construirea/modernizarea/extinderea de alei, trotuare, accese, parcuri, etc, care deserveșc zonele de relaxare și agrement ce fac obiectul proiectului
 - construirea/reabilitarea/extinderea zonelor/spațiilor cu alimentația publică care deserveșc zonele de relaxare și agrement ce fac obiectul proiectului. Acestea trebuie să fie corect dimensionate raportat la capacitatea infrastructurii de agrement.

- construirea/modernizarea/extinderea zonelor/spațiilor conexe zonelor de relaxare și agrement ce fac obiectul proiectului de tipul grupurilor sanitare-sociale, vestiare, spații tehnice/de depozitare, cabină portar etc.,
 - amenajare spații verzi care deserveșc zonele de relaxare și agrement ce fac obiectul proiectului,
 - iluminat interior și exterior, sisteme de irigații, hotspot-uri Wi-Fi, sisteme de supraveghere, etc. pentru zonele de relaxare și agrement ce fac obiectul proiectului,
 - dotări care deserveșc zonele de relaxare și agrement în concordanță cu specificul resursei turistice în proximitatea căreia se regășesc.
 - utilitățile necesare funcționării obiectivului de investiție care se regășesc/sunt propuse pe amplasamentul acestuia.
- c) Sunt eligibile activități conexe (complementare) realizării obiectivului de investiție necesare asigurării funcționalității intervențiilor realizate cu o valoare cumulată în limita a 15% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente subcap. 1.2, 1.3 și 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din cadrul devizului general aferent investiției cum ar fi: construirea, reabilitarea sau modernizarea drumurilor (cu excepția drumurilor județene și a celor naționale și a celor forestiere/private) / căilor de acces direct (cu sau fără parcări) și, la nevoie, a utilităților către și pentru obiectivul de investiție care primește finanțare, etc.
- (3) Pentru a fi eligibile, activitățile proiectului trebuie să vizeze obligatoriu realizarea unei investiții în active corporale, legate de realizarea unei investiții inițiale, finanțabilă prin ajutor de stat regional în baza prezentei scheme de ajutor. Sunt eligibile, în funcție de specificul investiției, și activele necorporale. O investiție de înlocuire nu constituie o investiție inițială.
- (4) Lucrările de reabilitare și modernizare incluse în cadrul unui proiect ce vizează realizarea unei investiții inițiale, așa cum este aceasta definită de prezenta schemă, pot fi considerate eligibile pentru finanțare prin ajutor de stat regional pentru investiții doar în situațiile în care sunt necesare și legate intrinsec de realizarea respectivei investiții inițiale.
- (5) Nu sunt eligibile cheltuielile cu achiziționarea autovehiculelor și a mijloacelor de transport, așa cum sunt ele clasificate în Subgrupa 2.3. „Mijloace de transport” din HG nr. 2139/2004 indiferent de domeniul de activitate al solicitantului ori de domeniul de activitate în care se dorește realizarea investiției propuse prin proiect, cu excepția echipamentelor de agrement de tipul biciclete, trotinete, ATV-uri și a celor din subgrupa 2.3.3.7 și 2.3.3.8. Echipamentele/dotările de agrement identificate mai sus pot fi utilizate strict în scop de agrement și fără echipaj specific la bord, iar în cazul celor motorizate, acestea trebuie să fie exclusiv electrice.

Capitolul VIII. Condiții de eligibilitate pentru beneficiari

Art. 10 (1) Beneficiarii schemei (solicitantul sau solicitantul împreună cu partenerul/partenerii) trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) sunt unități administrativ-teritoriale din mediu urban/rural, inclusiv UAT Județ, definite conform OUG nr. 57/2019;

- b) se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili, în funcție de acțiunile finanțabile prevăzute la art. 9 din cuprinsul prezentei scheme;
- c) nu se încadrează în niciuna din situațiile de excludere prezentate în Declarația unică, inclusiv în categoria întreprinderilor în dificultate;
- d) nu fac obiectul unui ordin de recuperare a unui ajutor de stat / de minimis în urma unei decizii anterioare a Comisiei Europene, a unui furnizor de ajutor sau a Consiliului Concurenței, sau, în cazul în care solicitantul a făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta trebuie să fi fost deja executată și ajutorul integral recuperat, inclusiv dobânda de recuperare aferentă;
- e) nu au efectuat o relocare către unitatea în care urmează să aibă loc investiția și se angajează să nu efectueze o astfel de relocare în intervalul de doi ani de la finalizarea investiției inițiale pentru care solicită ajutorul;
- f) să dețină unul din următoarele drepturi asupra imobilului, obiect al proiectului pentru solicitant/partener (UAT eligibil): dreptul de proprietate publică/privată, dreptul de administrare, dreptul de suprafață, dacă este cazul, dreptul legal de administrare temporară în cazul situației încadrate în prevederile art. 25 din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare și OUG nr. 171/2022;
- g) Să asigure contribuția proprie la valoarea cheltuielilor eligibile, precum și acoperirea cheltuielilor neeligibile și de a asigura costurile de funcționare și întreținere a investiției și serviciile asociate necesare, în vederea asigurării sustenabilității financiare a acesteia, pe perioada de implementare și durabilitate a proiectului.

(2) Nu pot beneficia de facilitățile prevăzute în prezenta schemă întreprinderile al căror reprezentant legal, la data depunerii aplicației de proiect și pe întreaga perioadă de evaluare, selecție și contractare se află în următoarele situații:

- a) a fost condamnat printr-o hotărâre cu valoare de *res judicata* pentru un delict legat de conduita sa profesională, pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- b) este subiectul unui conflict de interese, definit în conformitate cu prevederile naționale/unionale în vigoare, sau se află într-o situație care are sau poate avea ca efect compromiterea obiectivității și imparțialității procesului de evaluare, selecție, contractare și implementare a proiectului;
- c) a indus grav în eroare AM PR NV sau comisiile de evaluare, selecție și contractare prin furnizarea de informații incorecte/și/sau incomplete în cadrul prezentului apel de proiecte.
- d) a încerca/a fi încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze comisiile de evaluare, selecție și contractare sau AM PR NV pe parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare a prezentului apel de proiecte.

Capitolul IX. Condiții de eligibilitate pentru proiecte

Art. 11 (1) Pentru a fi eligibile, proiectele depuse trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative:

- a) Încadrarea proiectului și a activităților sale privind investițiile în acțiunile specifice sprijinite în cadrul Obiectivului Specific;
- b) Investiția propusă prin cererea de finanțare nu este demarată înainte de depunerea cererii de finanțare din cadrul PR NV 2021-2027; Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, cum ar fi obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor.
- c) Proiectul propus nu a mai beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani, pentru același tip de activități realizate asupra aceleiași infrastructuri/ aceluiași segment de infrastructură și nu beneficiază în prezent de fonduri publice din alte surse de finanțare, altele decât cele ale solicitantului;
- d) Proiectul propus nu include activități în domenii excluse din domeniul de aplicare a ajutoarelor regionale/ ajutoarelor de minimis în conformitate cu prevederile schemei și ale Regulamentului (UE) 651/2014, ale Regulamentului (UE) 2831/2023 și respectiv ale Regulamentului (UE) 1058/2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune.
- e) Ajutorul solicitat se încadrează în limitele valorilor minime și maxime în conformitate cu prevederile prezentei scheme;
- f) Beneficiarul asigură cofinanțarea necesară proiectului (partea din valoarea cheltuielilor eligibile, raportat la localizarea investițiilor);
- g) Data de finalizare a proiectului nu depășește 31.12.2029;
- h) Investiția care face obiectul proiectului este localizată în mediul urban sau rural - pe raza teritorială a unităților administrativ-teritoriale eligibile, din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest;
- i) Proiectul se regăsește în cadrul unei strategii teritoriale;
- j) Investiția propusă prin proiect pune în valoare resursa turistică;
- k) Resursa turistică vizată de către proiect se regăsește identificată în strategia regională de turism, regăsită la adresa: www.nord-vest.ro;
- l) Investiția propusă beneficiază de susținerea entităților implicate în dezvoltarea locală (structuri asociative, reprezentanți ai societății civile, mediul de afaceri, etc.);
- m) Investiția propusă prin proiect este sustenabilă;
- n) În cazul proiectelor care prevăd investiții în bungalow-uri se va avea în vedere faptul că pentru acestea trebuie respectate următoarele condiții:
 - minim 80% din numărul spațiilor de cazare propuse pe amplasamentul destinat construirii de spații de cazare vor fi realizate independent de către investitori privați în cadrul unor investiții distincte și complementare investiției finanțate prin prezentul apel, iar solicitantul va demonstra îndeplinirea condiției prin prezentarea de contracte de concesiune a terenului până cel târziu la finalul perioadei de durabilitate.

- maxim 20% din numărul spațiilor de cazare de tip bungalow propuse pe amplasamentul destinat construirii de spații cazare vor fi realizate de către UAT eligibil în cadrul investiției finanțate prin Obiectivul de Politică 5 al Programului Regional Nord-Vest 2021-2027. De asemenea, solicitantul va demonstra, prin prezentarea de documente financiare, că se înregistrează profit din exploatare aferent investiției privind spațiile de cazare, la finalul perioadei de durabilitate.
 - valoarea eligibilă destinată spațiilor de cazare de tip bungalow nu poate depăși 30% din valoarea totală eligibilă a subcap. 1.2, 1.3 și 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din devizul general aferent investiției propuse.
- (2) Nu sunt eligibile proiecte care vizează exclusiv următoarele tipuri de activități:
- a) Zone/spații de alimentație publică;
 - b) Spații de cazare de tip bungalow;
 - c) Dotări și echipamente;
 - d) Obiecte de investiție complementare investiției de bază (lucrări de construcții/instalații și dotări/echipamente/utilaje);
 - e) Lucrări de modernizare / înlocuire;
- (3) Proiectul trebuie să cuprindă obligatoriu lucrări care se supun autorizării conform Legii 50/1991 republicată și actualizată, privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.
- (4) Prin prezenta prioritate de investiții nu se vor finanța activități care vizează spații cu funcțiuni de cazare (cu excepția celor de tip Bungalow și camping) și nici activități de decontaminare chimică desfășurate pe terenul obiect al investiției.
- (5) Operarea investiției va putea fi realizată de către UAT-ul care este beneficiarul ajutorului de stat regional/ de minimis sau de către entități private selectate în urma unui proces deschis, transparent și nediscriminatoriu în conformitate cu legislația în vigoare.
- (6) Nu sunt eligibile proiectele care vizează intervenții propuse în arii protejate (ex. situri Natura 2000).

Capitolul X. Cheltuieli eligibile - ajutor de stat regional

Art 12. Ajutorul regional se acordă în legătură doar cu investițiile legate de realizarea unei investiții inițiale, astfel cum acestea au fost definite în cuprinsul prezentei scheme.

Art. 13 (1) Următoarele tipuri de cheltuieli sunt eligibile din perspectiva ajutorului regional:

- a) Cheltuieli din Cap.1 – cheltuieli pentru obținerea și amenajarea terenului din cadrul devizului general aferent investiției – exclusiv cele aferente lucrărilor pentru investiția de bază;
- b) Cheltuieli din Cap. 2 - Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului de investiții din cadrul devizului general aferent investiției;
- c) Cheltuieli din Cap. 4 - Cheltuieli pentru investiția de bază din cadrul devizului general aferent investiției;
- d) Cheltuieli din Cap 5.- Alte cheltuieli din cadrul devizului general aferent investiției;

- e) Cheltuieli pentru activități complementare necesare asigurării funcționalității intervențiilor realizate, cu o valoare cumulată în limita a 15% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente subcap. 1.2, 1.3, 1.4, , Cap. 2, Cap. 4 și subcap.5.1.1 din cadrul devizului general aferent investiției;
- (2) Cheltuielile eligibile aferente investiției de bază reprezintă minimum 50% din bugetul eligibil al proiectului aferent ajutorului regional.
- (3) Cheltuielile eligibile din Cap 1- Cheltuieli pentru obținerea și amenajarea terenului (se includ cheltuielile efectuate la începutul lucrărilor, exclusiv cele aferente lucrărilor pentru investiția de bază), identificate conform HG 907/2016 sunt:
- a) Subcap. 1.2 - cheltuieli pentru amenajarea terenului propriu zis - acestea includ cheltuielile efectuate la începutul lucrărilor pentru pregătirea amplasamentului și care constau în demolări, demontări, dezafectări, defrișări, colectare, sortare și transport la depozitele autorizate al deșeurilor rezultate, sistematizări pe verticală, accesuri/drumuri/alei/parcări/drenuri/rigole/canale de scurgere, ziduri de sprijin, drenaje, epuizmente, devieri de cursuri de apă, descărcări de sarcină arheologică sau, după caz, protejare în timpul execuției obiectivului de investiții (în cazul executării unor lucrări pe amplasamente ce fac parte din Lista monumentelor istorice sau din Repertoriul arheologic național), lucrări pentru pregătirea amplasamentului;
 - b) Subcap.1.3 - cheltuieli pentru protejarea mediului și aducerea la starea inițială - acestea includ cheltuielile efectuate pentru lucrări și acțiuni de protecția mediului, inclusiv pentru refacerea cadrului natural după terminarea lucrărilor, precum plantare de copaci, reamenajare spații verzi, lucrări/acțiuni pentru protecția mediului;
 - c) Subcap. 1.4 - cheltuieli pentru relocarea/protecția utilităților (devieri rețele de utilități din amplasament), precum: devieri rețele electrice de joasă/medie/înaltă tensiune, devieri rețele de alimentare cu apă și canalizare, devieri rețele de alimentare cu gaze, devieri rețele telecomunicații, inclusiv cheltuielile de relocare realizate în baza contractelor încheiate cu distribuitorii de utilități publice, în conformitate cu legislația specifică în vigoare.
- (4) Cheltuielile eligibile din Capitolul 2 din devizul general - Cheltuielile pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului de investiții includ: cheltuielile privind alimentarea cu apă, canalizare, agent termic, energie electrică, telecomunicații, drumuri de acces, alte utilitati care se execută pe amplasamentul delimitat, din punct de vedere juridic, ca aparținând obiectivului de investiție, precum și cheltuielile aferente racordării la rețelele de utilități, identificate conform HG 907/2016.
- (5) Cheltuielile eligibile din capitolul 4 Cheltuieli pentru investiția de bază din devizul general, identificate conform HG 907/2016, sunt:
- Subcap. 4.1 - cheltuieli aferente construcțiilor și instalațiilor: cheltuieli cu lucrările de construcții și instalații efectuate pentru realizarea investiției de bază raportat la acțiunile/activitățile definite prin prezentul apel de proiecte care vizează resursa turistică sau zonele din proximitatea acesteia (sprijinirea unor proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților turistice cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice prin: telegondole, telescaun, etc; amenajări aferente zonelor de relaxare și agrement aflate în proximitatea resurselor turistice). Cheltuielile care vizează

spațiile de cazare de tip bungalow, inclusiv utilitățile aferente acestora sunt eligibile în limita a 30% din valoarea valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente subcap. 1.2, 1.3, 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din cadrul devizului general;

Subcap. 4.2 - cheltuieli aferente montajului utilajelor, echipamentelor tehnologice și funcționale, se includ cheltuieli precum: cheltuielile aferente montajului utilajelor tehnologice și al utilajelor incluse în instalațiile funcționale, inclusiv rețelele aferente necesare funcționării acestora;

Subcap. 4.3 - cheltuieli aferente utilajelor, echipamentelor tehnologice și funcționale care necesită montaj, se includ cheltuieli precum: cheltuielile pentru achiziționarea utilajelor și echipamentelor tehnologice, precum și a celor incluse în instalațiile funcționale.

Subcap. 4.4 - cheltuieli aferente utilajelor, echipamentelor tehnologice și funcționale care nu necesită montaj și echipamente de transport, se includ cheltuieli precum: cheltuielile pentru achiziționarea utilajelor și echipamentelor care nu necesită montaj, precum și a echipamentelor de transport, inclusiv tehnologic.

Subcap. 4.5 - dotări, se includ dotări și echipamente care deservește zonele de relaxare și agrement în concordanță cu specificul resursei turistice în proximitatea căreia se regăsesc cum ar fi spre exemplu:

- dotări și echipamente de tip biciclete, trotinete, ATV și a celor identificate în subgrupa 2.3.3.7 și 2.3.3.8 conform HG 2139/2004 care pot fi utilizate strict în scop recreațional/de agrement și fără echipaj specific la bord de tip bărci cu rame, caiace, canoe, bărci cu vele, hidrobiciclete și ambarcațiuni de agrement autopropulsate fără echipaj, pontoane, alte echipamente sportive etc. Sunt excluse de la finanțare: transportul de pasageri pe fluvii, canale, lacuri și alte căi navigabile interioare, inclusiv în raza și în interiorul porturilor, inclusiv închirierea ambarcațiunilor de agrement cu echipaj pentru transportul pe căi navigabile interioare; Echipamentele/dotările de agrement identificate mai sus pot fi utilizate strict în scop de agrement și fără echipaj specific la bord, iar în cazul celor motorizate, acestea trebuie să fie exclusiv electrice.
- dotări și echipamente specifice investiției realizate: foișoare, pergole, grilaje, scene, piste pentru bicicliști, mobilier urban confecționat din materiale prietenoase cu mediul (bănci, coșuri de gunoi, toaleta ecologice, suporturi biciclete, împrejmuire), crearea de facilități pe terenurile amenajate de tip (zone speciale amenajate pentru sport, locuri de joacă pentru copii) etc.. Acestea trebuie să fie prietenoase cu mediul;
- dotări și echipamente aferente instalațiilor (ex: asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție, sisteme de supraveghere video și Wi-Fi în spațiile publice, etc.).

Subcap. 4.6 – active necorporale: sunt eligibile exclusiv licențele. Activele necorporale finanțate prin ajutor regional de stat pentru investiții trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative:

- (i) să fie utilizate exclusiv în cadrul unității care primește ajutorul;
- (ii) să fie amortizabile;
- (iii) să fie achiziționate în condițiile pieței de la terți care nu au legături cu beneficiarul ajutorului;

- (iv) să fie incluse în activele întreprinderii care beneficiază de ajutor și să rămână asociate proiectului pentru care s-a acordat ajutorul pe o perioadă de minimum cinci ani de la data finalizării investiției.
- (v) costurile activelor necorporale finanțate prin ajutor regional de stat pentru investiții sunt eligibile numai până la un plafon de 5% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente Subcap 1.2, 1.3, 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din cadrul devizului general al investiției.
- (6) În cazul achizițiilor de instalații, echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie/sisteme care utilizează surse regenerabile/alternative de energie, acestea sunt eligibile pentru consumul necesar derulării activității, pentru care a solicitat finanțare și care constituie investiție de bază, în limita a maxim 10% din investiția de bază (Cap. 4).
- (7) Subcap. 5.1 din devizul general - Cheltuielile privind organizarea de șantier reprezintă orice cheltuieli cu lucrări de construcții și instalații aferente organizării de șantier și cheltuieli conexe organizării de șantier în legătură cu realizarea proiectului de investiții (cu excepția costului transportului muncitorilor nelocalnici și/sau cazarea acestora), în măsura în care au un caracter provizoriu, precum și cheltuieli de desființare a organizării de șantier, conform HG 907/2016.
- (8) Subcap. 5.3 din devizul general - Cheltuieli diverse și neprevăzute reprezintă acele cheltuieli ce vor fi folosite în conformitate cu legislația în vigoare în domeniul achizițiilor publice ce face referire la modificările contractuale apărute în timpul execuției, în limita a 10% din valoarea eligibilă a cheltuielilor eligibile cuprinse la subcap. 1.2, 1.3, 1.4, Cap. 2, Cap. 4 din Devizul general, conform HG 907/2016.
- (9) Cheltuieli pentru activități complementare necesare asigurării funcționalității intervențiilor realizate, cu o valoare cumulată în limita a 15% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente subcap. 1.2, 1.3, 1.4, Cap. 2, Cap. 4 și subcap. 5.1.1 din cadrul devizului general aferent investiției cum ar fi: construirea, reabilitarea sau modernizarea drumurilor (cu excepția drumurilor județene a celor naționale și a celor forestiere/private) / căilor de acces direct (cu sau fără parcări) și, la nevoie, a utilităților către și pentru obiectivul de investiție care primește finanțare, etc.
- (10) Orice alte cheltuieli în afara celor reglementate la alin. 1-9 sunt neeligibile pentru a fi finanțate din ajutor de stat regional. Acestea reprezintă fie cheltuieli neeligibile, fie cheltuieli eligibile pentru acordarea ajutorului *de minimis*, astfel cum sunt acestea prevăzute în cuprinsul Cap. XII din prezentul act administrativ.

Capitolul XI. Cheltuieli eligibile - ajutor *de minimis*

Art. 14 (1) Următoarele tipuri de cheltuieli sunt eligibile din perspectiva ajutorului *de minimis*:

- a) Cheltuieli din Capitolul 3 - Cheltuieli pentru proiectare și asistență tehnică sunt eligibile cumulativ, în limita a 10% din valoarea cheltuielilor eligibile finanțate în cadrul Capitolului 4 „Cheltuieli pentru investiția de bază”, conform HG 907/2016;
- b) Cheltuieli din Subcap.5.2 - Comisioane, cote, taxe, costul creditului exceptând subcap. 5.2.1, conform HG 907/2016;
- c) Cheltuieli din Subcap. 5.4 - Cheltuieli pentru informare și publicitate aferente activităților obligatorii de informare și publicitate, în limita a 10.000 lei;

- d) Cheltuieli de promovare și marketing : se includ cheltuielile pentru activități de marketing și promovare a obiectivului de investiție sunt eligibile în limita maximă de 10.000 de lei (inclusiv TVA).

(2) Cheltuielile pentru proiectare și asistență tehnică – Capitolul 3 din devizul general, conform HG 907/2016:

- a) Subcap. 3.1 - cheltuieli privind studiile: studii de teren: studii geotehnice, geologice, hidrologice, hidrogeotehnice, fotogrammetrice, topografice și de stabilitate ale terenului pe care se amplasează obiectivul de investiție; raportul privind impactul asupra mediului, studii de specialitate necesare în funcție de specificul investiției;
- b) Subcap. 3.2 - cheltuieli privind documentații-suport și cheltuieli pentru obținerea de avize, acorduri și autorizații- acestea includ cheltuieli cu privire la obținerea/prelungirea valabilității certificatului de urbanism, obținerea/prelungirea valabilității autorizației de construire/desființare, obținerea avizelor și acordurilor pentru racorduri și bransamente la rețele publice de apă, canalizare, gaze, termoficare, energie electrică, telefonie., obținerea certificatului de nomenclatură stradală și adresă, întocmirea documentației, obținerea numărului cadastral provizoriu și înregistrarea terenului în cartea funciară; obținerea actului administrativ al autorității competente pentru protecția mediului; obținerea avizului de protecție civilă; avizul de specialitate în cazul obiectivelor de patrimoniu, alte avize, acorduri și autorizații;
- c) Subcap. 3.3 - cheltuieli privind expertizare tehnică a construcțiilor existente, a structurilor și/sau, după caz, a proiectelor tehnice, inclusiv întocmirea de către expertul tehnic a raportului de expertiză tehnică;
- d) Subcap. 3.4 - cheltuieli privind certificarea performanței energetice și auditul energetic al clădirilor: raport de audit energetic, etc
- e) Subcap. 3.5 - cheltuieli privind proiectarea, cuprinde cheltuielile pentru: tema de proiectare, studiu de fezabilitate, studiu de fezabilitate/documentație de avizare a lucrărilor de intervenții și deviz general; documentațiile tehnice necesare în vederea obținerii avizelor/acordurilor/autorizațiilor; verificarea tehnică de calitate a proiectului tehnic și a detaliilor de execuție; proiect tehnic și detalii de execuție.
- f) Subcap. 3.6 - Cheltuieli privind organizarea procedurilor de achiziție, cuprinde cheltuieli aferente organizării și derulării procedurilor de achiziții publice: cheltuieli aferente întocmirii documentației de atribuire și organizării și derulării procedurilor de achiziții publice: cheltuieli aferente întocmirii documentației de atribuire și multiplicării acesteia (exclusiv cele cumpărate de ofertanți); cheltuieli cu onorariile, transportul, cazarea și diurna membrilor desemnați în comisiile de evaluare; anunțuri de intenție, de participare și de atribuire a contractelor, corespondență prin poștă, fax, poștă electronică în legătură cu procedurile de achiziție publică; cheltuieli aferente organizării și derulării procedurilor de achiziții publice.
- g) Subcap 3.7 - cheltuieli privind consultanță - acestea includ cheltuielile efectuate, după caz, pentru plata serviciilor de consultanță la elaborarea cererii de finanțare și a tuturor studiilor necesare întocmirii acesteia, managementul de proiect pentru obiectivul de investiții și

auditul financiar.

- h) Subcap. 3.8 - cheltuieli privind asistența tehnică - acestea includ cheltuieli efectuate, după caz, pentru asistență tehnică din partea proiectantului: pe perioada de execuție a lucrărilor; pentru participarea proiectantului la fazele incluse în programul de control al lucrărilor de execuție, avizat de către Inspectoratul de Stat în Construcții; dirigenție de șantier, asigurată de personal tehnic de specialitate, autorizat;

(3) Subcap. 5.2 din devizul general exceptând subcap. 5.2.1 - Cheltuielile pentru comisioane, cote, taxe, cuprind, după caz: cota aferentă Inspectoratului de Stat în Construcții, calculată potrivit prevederilor Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cota aferentă Inspectoratului de Stat în Construcții, calculată potrivit prevederilor Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cota aferentă Casei Sociale a Constructorilor - CSC, în aplicarea prevederilor Legii nr. 215/1997 privind Casa Socială a Constructorilor, taxe pentru acorduri, avize necesare pe parcursul implementării, în funcție de specificul investiției, conform HG 907/2016.

(4) Subcap.5.4 din devizul general - Cheltuielile de informare și publicitate, conform HG 907/2016: cheltuieli cu activitățile obligatorii de informare și publicitate: cheltuielile de publicitate și informare, activități obligatorii, sunt eligibile în limita maxima de 10.000 lei (inclusiv TVA);

(5) Cheltuieli de promovare și marketing : cheltuielile pentru activități de marketing și promovare a obiectivului de investiție sunt eligibile în limita maximă de 10.000 de lei (inclusiv TVA).

(6) Orice alte cheltuieli în afara celor reglementate la alin. 1-5 nu sunt eligibile pentru a fi finanțate din ajutor *de minimis*. Acestea reprezintă fie cheltuieli neeligibile, fie cheltuieli eligibile pentru ajutor de stat regional, astfel cum sunt acestea prevăzute în cuprins Cap. XI din prezentul act administrativ.

Capitolul XII. Cheltuieli eligibile - TVA

Art. 15 TVA-ul reprezintă o cheltuială eligibilă în măsura în care este nedeductibilă. TVA-ul va fi finanțat fie prin ajutor de stat regional, fie prin ajutor *de minimis*, în funcție de cheltuiala eligibilă în cazul căreia se aplică. Taxa pe valoarea adăugată percepută pentru costurile sau cheltuielile eligibile care sunt rambursabile în temeiul legislației fiscale naționale aplicabile nu este eligibilă și nu este luată în considerare la calcularea intensității ajutorului și a costurilor eligibile. Costurile eligibile trebuie să fie susținute prin documente justificative care trebuie să fie clare, specifice și contemporane cu faptele.

Capitolul XIII. Atribuții Autoritate de Management

Art. 16 Autoritatea de Management a PR N-V are următoarele atribuții:

- a) elaborează Ghidul solicitantului - *Investiții în infrastructurile de turism prin valorificarea resurselor turistice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest*;

- b) publică prezenta schemă și Anexa II - *Informații privind ajutoarele de stat exceptate în condițiile prevăzute în prezentul regulament* la Regulamentul nr. 651/2014 pe website-ul Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest, respectiv www.regionordvest.ro;
- c) lansează și organizează apelurile de proiecte ulterior avizării schemei de către Consiliul Concurenței și publicării ei;
- d) evaluează și selectează, în mod transparent și nediscriminatoriu, propunerile de proiecte primite de la potențialii beneficiari ai ajutorului pentru „**Investiții în infrastructurile de turism prin valorificarea resurselor turistice din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest**”;
- e) semnează contractul de finanțare cu fiecare dintre beneficiarii selectați;
- f) acordă ajutoarele de stat regionale și de minimis și efectuează plata sumelor aferente contractelor de finanțare către beneficiari;
- g) monitorizează permanent ajutoarele acordate, aflate în derulare, în vederea dispunerii măsurilor care se impun în cazul încălcării condițiilor impuse prin schema de ajutor sau prin legislația națională ori europeană aplicabilă;
- h) are obligația de a emite decizii de recuperare a valorii ajutorului utilizat abuziv sau primit cu nerespectarea condițiilor de acordare și a dobânzii aferente; elaborează Metodologia de recuperare a ajutoarelor, conform OUG nr. 77/2014.
- i) are obligația de a păstra evidențe detaliate privind ajutorul acordat pe o durată de cel puțin 10 ani de la data la care ultima alocare specifică a fost acordată în baza schemei de ajutor. Aceste evidențe trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a demonstra respectarea condițiilor impuse de legislația națională și europeană în domeniul ajutorului *de minimis* și regional;
- j) de a transmite orice informație solicitată de Consiliul Concurenței sau de Comisia Europeană, în termenele stabilite de OUG nr. 77/2014;
- k) de a încărca în REGAS informațiile prevăzute de Regulamentul REGAS, pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 437/2016.
- l)

Capitolul XIV. Drepturi și obligații beneficiari, inclusiv motive de restituire a ajutorului

Art. 17 (1) Beneficiarii au dreptul de a primi ajutorul *de minimis*, respectiv ajutorului de stat regional pentru implementarea proiectului selectat, în condițiile prevăzute în prezenta schemă de ajutor și în conformitate cu prevederile actului de acordare a ajutorului.

(2) Beneficiarii au obligația de a implementa proiectul selectat și de a asigura durabilitatea acestuia, sens în care intermedierea este interzisă.

(3) La momentul depunerii cererii de finanțare, precum și pe parcursul perioadei de evaluare, selecție și contractare, dar și pe perioada de minim 5 ani de la data finalizării investiției, potențialii beneficiarii au următoarele obligații:

- a) de a se angaja să asigure din surse proprii valoarea cheltuielilor neeligibile, precum și valoarea cofinanțării de cel puțin 50% din bugetul eligibil al proiectului¹⁰;
- b) de a menține investiția în regiune pe perioada prevăzută de 5 ani calculată de la data finalizării investiției¹¹;
- c) obligația de a raporta Consiliului Concurenței/furnizorului schemei de ajutor toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutorului, în formatul pus la dispoziției și în termenul solicitat de către acesta;
- d) de a restitui parțial sau integral valoarea ajutorului primit în situația nerespectării condițiilor de acordare și utilizare a ajutorului, inclusiv dobânda aferentă.
- e) de a se angaja să nu efectueze o relocare în intervalul de doi ani de la finalizarea investiției inițiale.

(4) Beneficiarii au obligația de a păstra, pe o perioadă de minim 10 ani de la data acordării ajutorului în cadrul prezentei scheme, toate documentele referitoare la ajutorul de stat regional / *de minimis* primit pentru a demonstra respectarea tuturor condițiilor impuse de legislația națională și europeană în acest domeniu.

(5) Pentru investițiile care includ lucrări de construcție ce se supun autorizării, conform Legii 50/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare potențialii beneficiari trebuie să facă dovada existenței unui drept real ce poate constitui premisa obținerii finanțării în condițiile prevăzute de prezenta schemă.

(6) Spațiul destinat implementării proiectului este, de regulă, imobilul (teren și/sau clădiri) în care activele achiziționate prin proiect, precum echipamente mobile și imobile etc., și/sau în care aceste bunuri sunt utilizate. În cazul acelor domenii de activitate ce implică utilizarea echipamentelor, utilajelor în locuri diferite, precum activitatea de construcții și altele asemenea, spațiul destinat implementării proiectului va fi considerat spațiul în care echipamentele, utilajele sunt depozitate, garate. Spațiul trebuie să fie adecvat desfășurării activității pentru care sunt achiziționate activele.

(7) În raport de obligațiile prevăzute la alin. 3 și 4, durata drepturilor conferite trebuie să vizeze inclusiv perioada de durabilitatea a proiectului. În plus, terenul sau clădirea vizată trebuie să:

- a) Nu facă obiectul unor litigii în curs de soluționare la instanțele judecătorești cu privire la situația juridică a terenului și infrastructurii imobilului, având ca obiect contestarea dreptului invocat de solicitant pentru realizarea proiectului în conformitate cu criteriul de eligibilitate aferent.
- b) Nu facă obiectul revendicărilor potrivit unor legi speciale în materie sau dreptului comun.
- c) Fie libere de sarcini /interdicții în sensul în care nu există niciun act sau fapt juridic care împiedică sau limitează, total sau parțial, exercitarea unuia sau mai multor atribute ale

¹⁰ Contribuția proprie a beneficiarului, poate proveni din surse proprii, credite bancare care nu implică ajutor de stat, aport al acționarilor, alții decât organisme ale statului, sau din alte surse private

¹¹ Această condiție nu împiedică înlocuirea unei instalații sau a unui echipament care a devenit depășit sau a fost distrus în această perioadă (costurile cu noul echipament nefiind eligibile pentru acordarea unui nou ajutor), cu condiția ca activitatea economică să fie menținută în regiunea în cauză pentru perioada minimă

dreptului de proprietate, astfel încât proprietarul să poată exercita cele trei atribute aferente dreptului său de proprietate în mod absolut, exclusiv și perpetuu.

Art. 18 Constituie motive de restituire integrală a ajutorului de stat regional / *de minimis*:

- a) nerespectarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 2831/2023;
- b) nerespectarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 651/2014;
- c) nerespectarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1060/2021;
- d) nerespectarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1058/2021;
- e) nerealizarea a niciunuia dintre obiectivele asumate prin proiect;
înstrăinarea proiectului ori a bunurilor obținute prin finanțarea prevăzută în prezentul act administrativ în intervalul de cinci ani de la data finalizării investiției. Se are în vedere atât înstrăinare parțială cât și totală. În raport de formă, prin înstrăinare se înțelege atât cea oneroasă cât și cea gratuită;

Art. 19 (1) Constituie motive de restituire parțială a ajutorului regional / *de minimis* primit:

- a) efectuarea unor cheltuieli care nu respectă prevederile Hotărârii nr. 873 din 6 iulie 2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă;
- b) atingerea parțială a obiectivelor proiectului;

(2) Indicatorii și situațiile concrete ce pot fi calificate drept atingeri parțiale a obiectivelor și indicatorilor de realizare și de rezultat vor fi definite în Ghidul solicitantului.

Capitolul XV. Durata și bugetul schemei

Art. 20 (1) Prezenta schemă specifică de ajutor se aprobă prin decizie a Directorului General al ADR NV și se aplică de la data publicării ei, până la epuizarea bugetului alocat, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2027.

(2) Plata ajutorului se efectuează până la data de 31 decembrie 2029, în limita bugetului alocat.

(3) Având în vedere că prevederile în vigoare ale Regulamentului (UE) nr. 651/2014 sunt valabile până la data de 31 decembrie 2026, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, în calitate sa de inițiator și furnizor al schemei de ajutor de stat regional, se obligă să actualizeze prezenta schemă conform reglementărilor europene privind ajutorul de stat regional în vigoare după data de 31 decembrie 2026 și să solicite în prealabil avizul Consiliului Concurenței asupra respectivelor modificări. Toate ajutoarele de stat regionale acordate, începând cu data de 1 ianuarie 2027, în baza prezentei scheme, vor respecta condițiile stabilite de reglementările europene privind ajutorul de stat regional aplicabile la acel moment. Aceste obligații apar și în cazul modificării Regulamentului (UE) nr. 651/2014 înainte de data de 1 ianuarie 2027.

Art. 21 (1) Sursa de finanțare pentru prezenta schemă este Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, Obiectivul de politică 5 *“O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale”*, Prioritatea 7 *“O regiune atractivă”*, Obiectiv Specific e (i) *“Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității în zonele urbane”* și Obiectiv specific e (ii) *“Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane”*, Acțiunea b) *“Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice”*.

(2) Valoarea totală alocată pentru prezenta schemă specifică de ajutor, pe întreaga durată de aplicare a acesteia, este de 40.188.235,70 euro, echivalent în lei, din care 34.160.000,00 euro contribuția UE din Fondul European de Dezvoltare Regională și 6.028.235,70 euro contribuția națională.

(3) Alocarea bugetului pe ani, pe surse de finanțare și raportat la localizare este următoarea:

Total buget – 40.188.235,70 euro, din care:

i. 21.511.765 euro reprezintă bugetul total alocat investițiilor din mediul urban:

Tip ajutor	An	2024	2025	2026	2027	Total
Ajutor de stat regional	Buget total	5.198.676,47	5.198.676,47	5.198.676,47	5.198.676,48	20.794.705,89
	FEDR	4.418.875	4.418.875	4.418.875	4.418.875	17.675.500,00
	Buget de stat	779.801,47	779.801,47	779.801,47	779.801,48	3.119.205,89
Ajutor de minimis	Buget total	179.264,77	179.264,77	179.264,77	179.264,80	717.059,11
	FEDR	152.375	152.375	152.375	152.375	609.500,00
	Buget de stat	26.889,77	26.889,77	26.889,77	26.889,80	107.559,11

ii. 18.676.470,70 euro reprezintă bugetul total pentru investițiile din mediul rural:

Tip ajutor	An	2024	2025	2026	2027	Total
Ajutor de stat regional	Buget total	4.513.480,30	4.513.480,30	4.513.480,30	4.513.480,30	18.053.921,20
	FEDR	3.836.458,25	3.836.458,25	3.836.458,25	3.836.458,25	15.345.833,00
	Buget de stat	677.022,05	677.022,05	677.022,05	677.022,05	2.708.088,20
Ajutor de minimis	Buget total	155.637,37	155.637,37	155.637,37	155.637,39	622.549,50
	FEDR	132.291,75	132.291,75	132.291,75	132.291,75	529.167,00

	Buget de stat	23.345,62	23.345,62	23.345,62	23.345,64	93.382,50
--	---------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------------

(4) Sumele rămase necheltuite într-un an vor fi reportate în anii următori în perioada de valabilitate a schemei. Dacă proiectele depuse permit utilizarea sumelor din anii următori, bugetul este utilizat în avans.

Art. 22 Numărul maxim estimat de beneficiari în cadrul prezentei scheme este de 30 UAT-uri.

Capitolul XVI. Efectul stimulat

Art. 23 (1) Se consideră ca ajutorul de stat regional acordat prin prezenta schemă are un efect stimulat dacă beneficiarul a prezentat furnizorului o cerere de finanțare, conținând informații privind denumirea întreprinderii, descrierea proiectului, data începerii și finalizării acestuia, locul de implementare a proiectului, lista cheltuielilor, tipul de ajutor, precum și valoarea finanțării nerambursabile necesare pentru realizarea proiectului, înainte de demararea lucrărilor.

(2) În scopul prezentei scheme, efectul stimulat trebuie examinat de către autoritatea care administrează schema înaintea acordării ajutorului, respectiv AM PR NV.

Capitolul XVII. Efecte și beneficii

Art. 24 Prin aplicarea prezentei scheme se vizează îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, prin acordarea de fonduri nerambursabile pentru realizarea de investiții. În acest sens se au în vedere UAT-urile interesate de investiții privind îmbunătățirea infrastructurii de turism, din mediul urban/rural, în scopul valorificării resurselor, prin acordarea de fonduri nerambursabile pentru realizarea de investiții în zonele cu potențial turistic/aflate în proximitatea unor resurse turistice.

Capitolul XVIII. Reguli privind transparența, monitorizarea ajutorului și durabilitatea

Art. 25 (1) Prezenta schemă se va publica pe website-ul Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest creat special pentru Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, respectiv www.regionordvest.ro.

(2) Furnizorul schemei va informa în scris beneficiarii cu privire la cuantumul ajutorului acordat în baza prezentei scheme și caracterul acestuia, cu menționarea reglementărilor aplicabile și a plafoanelor maxime permise.

(3) Beneficiarii de ajutor vor permite publicarea pe pagina de internet a Agenției de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, la adresa www.regionordvest.ro, a informațiilor privind activitățile finanțate din ajutorul acordat.

Art. 26 Raportarea și monitorizarea ajutoarelor acordate în baza prezentei scheme se fac în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare și ale Regulamentului privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat și de *minimis* pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 441/2022¹², cu modificările și completările ulterioare.

Art. 27

(1) Furnizorul are obligația de a transmite Consiliului Concurenței, în formatul și în termenul prevăzut de Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat și *de minimis*, toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor la nivel național.

(2) În cazul în care furnizorul nu are date definitive privind valoarea ajutorului, acesta va transmite Consiliului Concurenței valori estimative.

(3) Erorile constatate de furnizor și corecțiile legale, anulările, recalculările, recuperările și rambursările, se raportează Consiliului Concurenței până la data de 31 martie a anului următor anului de raportare.

(4) Pentru a crea posibilitatea verificării ex-ante a eligibilității potențialilor beneficiari ai măsurilor de ajutor, în conformitate cu prevederile art. 29 din OUG nr. 77/2014, AM PR NV, în calitate de furnizor al măsurii de ajutor de stat/de minimis are obligația încărcării în Registrul general al ajutoarelor de stat acordate în România (RegAS) a prezentei scheme, în termen de 10 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a acesteia, respectiv de la data modificării ei.

(5) Furnizorul schemei are de asemenea obligația de a înregistra în RegAS informațiile referitoare la actele de acordare a finanțării în termen de 7 zile lucrătoare de la data semnării actului;

(6) Furnizorul schemei are de asemenea obligația de a înregistra în RegAS actele de acordare a ajutoarelor în termen de 7 zile lucrătoare de la data semnării actului de acordare.

(7) În mod excepțional și pe o perioadă limitată de timp, termenele prevăzute la alin. (5) și (6) pot fi extinse până la 15 zile lucrătoare. Extinderea se acordă de Consiliul Concurenței, în baza unei solicitări formale, motivate, adresate acestuia de către AM PR NV, și este considerată justificată doar în cazul în care numărul actelor de finanțare, al actelor de acordare a ajutoarelor sau al plăților efectuate în contul acestora din urmă este foarte mare, într-o perioadă restrânsă de timp, iar încărcarea acestora devine imposibilă, din punct de vedere tehnic, în termenul prevăzut la alin. (5) și (6), după caz.

(8) Furnizorul schemei are de asemenea obligația de a înregistra în RegAS plățile în termen de 10 zile lucrătoare de la data plății.

(9) Furnizorul schemei are de asemenea obligația de a înregistra în RegAS obligațiile de recuperare a ajutoarelor ilegale sau utilizate abuziv și rambursările efective ale respectivelor obligații în

¹² Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat și de minimis, pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 441/2022, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 422 din data de 2 mai 2022.

termen de 7 zile lucrătoare de la data instituirii obligației de recuperare, respectiv de la data rambursării.

Art. 28 Pe baza unei cereri scrise, furnizorul va transmite Comisiei Europene, prin intermediul Consiliului Concurenței, în termen de 20 de zile lucrătoare sau în termenul fixat în cerere, toate informațiile pe care Comisia Europeană le consideră necesare pentru evaluarea respectării condițiilor acestei scheme de ajutor.

Art. 29 Beneficiarii de ajutoare au obligația de a pune la dispoziția furnizorului schemei, în formatul și în termenul solicitat de acesta, toate datele și informațiile necesare în vederea îndeplinirii procedurilor de raportare și monitorizare ce cad în sarcina furnizorului.

Art. 30 (1) În conformitate cu art. 17 din OUG nr. 77/2014, furnizorul va informa Consiliul Concurenței în termen de 15 zile lucrătoare de la data adoptării prezentei scheme.

(2) În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) din OUG nr. 77/2014, furnizorul măsurii de ajutor de minimis are obligația transmiterii către Consiliul Concurenței, spre informare, a actelor normative, administrative sau asimilatele acestora care implementează sau modifică ajutoare de minimis, în termen de maximum 5 zile de la data intrării în vigoare a acestora, cu excepția situațiilor în care se impune aplicarea prevederilor art. 15 din OUG nr. 77/2014.

(3) Informațiile prevăzute în anexa III a Regulamentului (UE) 651/2014 privind fiecare ajutor individual care depășește echivalentul în lei a 100.000 euro vor fi publicate pe pagina națională www.ajutordestat.ro.

(4) Furnizorul va asigura publicarea *Anexei II - Informații privind ajutoarele de stat exceptate în condițiile prevăzute în prezentul regulament* la Regulamentul (UE) 651/2014 pe pagina de web www.regionordvest.ro.

(5) Furnizorul de ajutor de stat va transmite Consiliului Concurenței o fișă de informații sintetice referitoare la prezenta schemă de ajutor de stat, în formatul standard prevăzut în anexa II a Regulamentului (UE) nr. 651/2014, împreună cu un link care oferă acces la textul integral al măsurii de ajutor (inclusiv modificările sale dacă va fi cazul), în vederea transmiterii către Comisia Europeană, în termen de 20 de zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a prezentei scheme prin platforma SANI („State Aid notification Interactive”).

Capitolul XIX. Recuperarea ajutorului regional și/sau de minimis

Art. 31 (1) Recuperarea ajutorului de stat și/sau de minimis se realizează de către furnizorul schemei de ajutor, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014, cu modificările și completările ulterioare. Pentru aceasta, Furnizorul Schemei de ajutor de stat și/sau de minimis va elabora metodologia de recuperare a ajutorului.

(2) Valoarea sumelor care fac obiectul recuperării va fi dedusă din costul total eligibil al proiectului, pe baza prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011¹³, cu modificările și completările ulterioare și a celorlalte prevederi legale aplicabile contractului de finanțare.

(3) Valoarea ajutorului recuperat se completează și cu valoarea dobânzii aferente, datorate de la data plății ajutorului până la data recuperării acestuia. Procedura de calcul al dobânzii se stabilește prin instrucțiuni emise de Consiliul Concurenței¹⁴. Rata dobânzii aplicabile este cea stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 140/ 30.04.2004, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu respectarea prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 248/ 24.09.2015.

(4) Furnizorul își rezervă dreptul de a stopa acordarea/ plata ajutorului de stat/*de minimis* sau de a solicita recuperarea ajutorului de stat/*de minimis* deja plătit, în cazul în care documentele și informațiile furnizate de către beneficiar în documentele depuse se dovedesc a fi incorecte sau false.

(5) În vederea dispunerii stopării sau recuperării ajutoarelor de stat/*de minimis* acordate, furnizorul măsurii de ajutor emite decizii care au caracter de titlu executoriu, pe care le transmite la Consiliul Concurenței, spre informare, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la adoptare.

¹³ Ordonanță de urgență nr. 66 din 29 iunie 2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

¹⁴ regăsită la adresa: http://www.renascce.eu/wp-content/uploads/2020/12/ilovepdf_merged-2.pdf.

Anexa I – Lista sectoarelor eligibile

5510 - Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
5530 – Parcuri pentru rulote campinguri si tabere
5590 – Alte servicii de cazare
5610 – Restaurante
5621 - Activități de alimentare (catering) pentru evenimente
5629 - Alte servicii de alimentare n.c.a.
5630 - Baruri si alte activități de servire a băuturilor
7721 - Activități de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
7911 - Activități ale agențiilor turistice
7912 - Activități ale tur-operatorilor
7990 - Alte servicii de rezervare si asistenta turistica
9001 - Activități de interpretare artistica (spectacole)
9002 - Activități suport pentru interpretare artistica (spectacole)
9003 - Activități de creație artistica
9004 - Activități de gestionare a salilor de spectacole
9101 - Activități ale bibliotecilor si arhivelor
9102 - Activități ale muzeelor
9103 - Gestionarea monumentelor, cladirilor istorice si a altor obiective de interes turistic
9104 - Activități ale gradinilor zoologice, botanice si ale rezervatiilor naturale
9311 - Activități ale bazelor sportive
9312 - Activități ale cluburilor sportive
9313 - Activități ale centrelor de fitness
9319 - Alte activități sportive
9321 - Bâlcuiuri si parcuri de distracții
9329 - Alte activități recreative si distractive n.c.a.